

MÍSTNÍ ROZVOJ VEDENÝ KOMUNITAMI

POLITIKA SOUDRŽNOSTI 2014-2020

Evropská komise v říjnu roku 2011 přijala legislativní návrhy na politiku soudržnosti pro období od roku 2014 do roku 2020

Tento infolist je jedním z řady dalších zdůrazňujících klíčové prvky budoucího přístupu

Obsah

Téma

Jaké jsou návrhy?

Hlavní cíle místního rozvoje vedeného komunitami

Klíčové prvky místního rozvoje vedeného komunitami

Co je nového?

Jak lze využít různé fondy pro místní rozvoj vedený komunitami?

Jaké jsou důsledky navrhované společné metodologie?

Za posledních 20 let se přístup iniciativy LEADER⁽¹⁾ k místnímu rozvoji vedenému komunitami, a to na základě zkušeností s iniciativou financovanou ze strukturálních fondů EU, která měla pomoci venkovským subjektům přehodnotit dlouhodobý potenciál jejich regionu, ukázal jako účinný a účelný nástroj při provádění rozvojové politiky. Evropská komise tento postup propagovala také prostřednictvím dalších komunitárních iniciativ, např. v rámci programů URBAN⁽²⁾ a EQUAL⁽³⁾. Iniciativa LEADER, která má trvalou podporu EU od roku 1991, se stala důležitým prvkem politiky rozvoje venkova a je přijímána po celé Evropě. Od roku 2007 se místní rozvoj stal nástrojem provádění politik také v oblasti evropského rybářství.

Návrh nařízení (články 28-31)⁽⁴⁾ pro budoucí místní rozvoj vedený komunitami se zakládá na přístupu iniciativy LEADER a týká se všech fondů Společného strategického rámce (Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Evropský námořní a rybářský fond a Fond soudržnosti) pro programové období 2014-2020 (fondy Společného strategického rámce).

Místní rozvoj vedený komunitami je specifický nástroj používaný na subregionální úrovni a je doplňkovým opatřením k dalším aktivitám na podporu rozvoje na místní úrovni. Místní rozvoj vedený komunitami může mobilizovat a zapojit místní komunity a organizace do plnění cílů strategie Evropa 2020, jako je inteligentní a udržitelný rozvoj podporující začlenění, posilování územní soudržnosti a dosahování konkrétních cílů politiky.

Jaké jsou návrhy?

Komise navrhuje jednotnou metodologii pro místní rozvoj vedený komunitami pro fondy Společného strategického rámce, která:

- » se zaměřuje na konkrétní **subregionální území**;
- » je vedená komunitami, **místními akčními skupinami** složenými ze zástupců místních veřejných a soukromých socio-ekonomických zájmů;
- » je prováděna pomocí integrovaných a mnoha sektorových **místních rozvojových strategií zaměřených na konkrétní oblast**, které zohledňují **místní potřeby a potenciál**; a
- » obsahuje **inovační prvky** v místním kontextu, **propojování** a – pokud je to možné – **spolupráci**.

Tato jednotná metodologie umožní **propojené a integrované čerpání fondů na provádění strategií pro místní rozvoj**.

(1) LEADER: *Liaison Entre Actions pour le Développement de l'Economie Rurale* – Spojení mezi venkovským hospodářstvím a rozvojovými činnostmi.

(2) Iniciativa Společenství URBAN II financovaná z fondu EFRR podporovala inovační strategie pro udržitelnou ekonomickou a sociální regeneraci v omezeném počtu městských oblastí prostřednictvím programu Evropa v období 2000-2006. Iniciativa URBAN probíhala v období 1994-1999.

(3) Iniciativa EQUAL financovaná z fondu ESF se zaměřovala na inovační nadnárodní projekty zaměřené na diskriminaci a znevýhodnění na pracovním trhu v období 2000-2006.

(4) Viz články 28-31 společných ustanovení v návrhu obecného nařízení o fondech EFRR, ESF, Fondu soudržnosti, EZFRV a ENRF.

Hlavní cíle místního rozvoje vedeného komunitami

[↑ Nahoru](#)

Hlavním cílem návrhu Komise je zjednodušit a rozšířit uplatňování přístupu místního rozvoje vedeného komunitami jako nástroje rozvoje. Návrhy pro místní rozvoj vedený komunitami:

- » podpoří místní komunity v **rozvíjení integrovaného vzestupného přístupu** v případech, kdy je potřeba reagovat na územní a místní problémy vyžadující strukturální změny;
- » **budou budovat kapacitu komunity a podněcovat inovace** (včetně sociálních inovací), podnikání a změny tím, že motivují rozvoj a odhalování nevyčerpaného potenciálu v komunitě a dané oblasti;
- » **budou propagovat komunitní vlastnictví** zvyšováním účasti v rámci komunit a rozvíjet pocit začlenění a vlastnictví, který může zvýšit efektivitu politik EU; a
- » **napomáhat víceúrovňové správě** tím, že místní komunity povedou k plnému zapojení do procesu implementace cílů EU v daných oblastech.

Klíčové prvky místního rozvoje vedeného komunitami

[↑ Nahoru](#)

- » **Místní akční skupiny** by měly tvořit zástupci místních veřejných a soukromých socio-ekonomických zájmů, např. podnikatelé a podnikatelské asociace, místní úřady, sousedská a zemědělská sdružení, zástupci skupin obyvatel (např. menšiny, senioři, ženy/muži, mládež, podnikatelé atd.), komunitní a dobrovolnické organizace atd. Občanská společnost a partneři ze soukromého sektoru by měli mít minimálně 50% rozhodovací právo a žádná zájmová skupina by neměla mít více než 49% hlasů.
- » **Strategie místního rozvoje** musí být konzistentní s příslušnými programy fondů Společného strategického rámce, ze kterých jsou financovány. Měly by definovat oblast a populaci, kterou strategie pokrývá, a jejich součástí by měla být analýza potřeb dalšího rozvoje a potenciálu dané oblasti, včetně analýzy SWOT (silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby). Dále by měly popisovat cíle a integrovaný a inovační charakter strategie, včetně očekávaných výsledků a cílů. Součástí strategií by měl být také akční plán dokládající, jakým způsobem budou cíle převedeny do konkrétních projektů, opatření pro správu a monitorování a finančního plánu.
- » Zaměření na určitou **oblast a skupinu obyvatel** dané místní strategie by mělo být konzistentní a cílené a mělo by nabízet dostatečný objem zdrojů pro efektivní implementaci strategie. Je na místních akčních skupinách, aby definovaly konkrétní oblasti a skupiny obyvatel, na které se jejich strategie zaměří, ale musí splňovat kritéria, která stanoví Komise prostřednictvím aktu v přenesené pravomoci. Pro srovnání: ustanovení pro období 2007-2013 týkající se zacílení na skupiny obyvatel v rámci programu LEADER se zaměřují na populaci o velikosti minimálně 10 000 a maximálně 150 000. Programy URBAN II financované z EFRR v letech 2000-2006 se v průměru orientovaly na populaci o velikosti přibližně 30 000 obyvatel.

Co je nového?

[↑ Nahoru](#)

V programovém období 2014-2020 povede explicitnější podpora ve formě společných právních rámců a harmonizovaných pravidel pro pět fondů Společného strategického rámce k větší konzistenci a podpoří vznik strategií vedených místními komunitami a financovaných z více fondů. Několik bodů ve společných ustanoveních pro fondy Společného strategického rámce se věnuje zjednodušení implementace místního rozvoje vedeného komunitami pro konečné příjemce:

- » **Jednotnou metodologii pro místní rozvoj vedený komunitami** bude možno uplatnit na všechny fondy a regiony, všechny regiony tak budou moci využít podpory EU na budování kapacit, místních partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem a strategií, propojování a výměnu zkušeností.
- » **Podpora fondů společného strategického rámce bude konzistentní a koordinovaná** – pro konečné příjemce tak bude snazší vytvářet strategie financované z více fondů lépe odpovídající jejich potřebám a podmínkám, například v oblastech, ve kterých najdeme venkovské i městské aspekty; to bude zajištěno koordinovaným budováním kapacity, výběrem, schválením a financováním strategií pro místní rozvoj a místních akčních skupin.
- » **Hlavní fond:** V případě strategií financovaných z více fondů bude existovat možnost financovat průběžné náklady a organizaci strategie pro místní rozvoj prostřednictvím jediného fondu (tzv. hlavního fondu).
- » **Pobídky** – co se týče politiky soudržnosti, u operačních programů, jejichž celá prioritní osa je prováděna prostřednictvím místního rozvoje vedeného komunitami, bude maximální sazba spolufinancování z fondu EFRR nebo ESF na úrovni prioritní osy navýšena o 10 procentních bodů;⁽⁵⁾ v případě fondu EZFRV se může maximální sazba spolufinancování pro místní rozvoj vedený komunitami pohybovat, v závislosti na okolnostech, mezi 80 % a 90 %⁽⁶⁾ a pro fond ENRF je maximální sazba spolufinancování 75 %.⁽⁷⁾

Jak lze využít různé fondy pro místní rozvoj vedený komunitami?

[↑ Nahoru](#)

EFRR/ESF: Přijetí Lisabonské smlouvy a strategie Evropa 2020 představuje další posílení integrovaného a inkluzivního přístupu k řešení místních problémů. Především zaměření na kvalitu růstu a zdůrazňování toho, aby se jednalo o udržitelný růst podporující začlenění, znamená, že by politika soudržnosti měla – v souladu s cíli ekonomické, sociální a územní soudržnosti – podporovat taková opatření, která se zaměřují na nezaměstnanost, deprivaci a chudobu.

Přístup zaměřený na komunity není žádnou novinkou. Městské pilotní projekty⁽⁸⁾ z 90. let minulého století, programy iniciativy Společenství URBAN (1994-1999 a 2000-2006) financované z fondu EFRR, a iniciativa EQUAL (2000-2006) financovaná z fondu ESF se zakládaly na místních partnerstvích, a proto jsou do budoucna užitečným zdrojem zkušeností pro přístup místního rozvoje podporovaného komunitami.

(5) Viz článek 110 (5) společných ustanovení v nařízení o fondech EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.

(6) Viz článek 65 (4) (a) návrhu nařízení na podporu rozvoje venkova z fondu EZFRV.

(7) Viz článek 94 (2) návrhu nařízení o fondu ENRF.

(8) V období od roku 1990 do roku 1993 bylo zahájeno celkem 33 městských pilotních projektů pod záštitou článku 10 fondu EFRR. Tyto projekty byly implementovány v 11 členských státech a jejich cílem byla podpora inovací při regeneraci městských oblastí a plánování v rámci širší politiky propagující hospodářskou a sociální soudržnost.

EZFRV: Význam zapojení komunit prokázala také úspěšná aplikace místního rozvoje vedeného komunitami v rámci přístupu iniciativy LEADER. Úspěšnost takového přístupu dokazuje existence 2 304 místních akčních skupin, které jsou nyní činné v celé Evropě, a celkový objem financování 5,5 miliard EUR (6% financování z fondu EZFRV).

Tento přístup pak poslouží jako základ pro nové návrhy Komise týkající se místního rozvoje vedeného komunitami, tj.: zaměření na oblast, vzestupný přístup, spolupráce veřejného a soukromého sektoru, integrace, inovace, spolupráce a využití propojování. V budoucnu, v období 2014-2020, budou pokračovat povinná ochranná opatření v podobě 5% alokace EZFRV každého členského státu kromě toho nové návrhy výrazně posílí integrační aspekt přístupu.

ENRF: Od roku 2007 podporovala prioritní osa 4 Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF) udržitelný rozvoj rybářských oblastí tím, že opatření přijímaná místními akčními skupinami v oblasti rybolovu (tzv. FLAG) stavěla na jedinečných silných stránkách a možnostech jednotlivých rybářských oblastí, využívání nových trhů a produktů a začlenění znalostí, energie a zdrojů místních subjektů ze všech různých sektorů.

Nyní působí téměř 213 akčních skupin FLAG v 17 členských státech. Nové návrhy do budoucna posílí schopnost těchto skupin FLAG vykonávat svoji práci a nabízet lepší příležitosti pro integrovanou spolupráci s ostatními sektory a sousedními oblastmi.

Jaké jsou důsledky navrhované společné metodologie?

[↑ Nahoru](#)

- » Místní rozvoj vedený komunitami se zaměřuje na určitou oblast a může být financován z různých fondů Společného strategického rámce, proto představuje ideální metodologii pro vytváření vazeb mezi městskými, venkovskými a rybářskými oblastmi.
- » Členské státy budou muset v partnerských dohodách specifikovat, jakým způsobem hodlají podporovat místní rozvoj vedený komunitami, a nastinit, ve kterých programech a oblastech ho lze využít. Místní rozvoj vedený komunitami je volitelný pro fondy EFRR, ESF a ENRF, ale povinný pro fond EZFRV.
- » Strategie místního rozvoje vedeného komunitami rozvíjené místními akčními skupinami mohou pokrývat operace pro jeden nebo více fondů, a proto je třeba zajistit konzistenci a koordinaci mezi jednotlivými fondy. Členské státy a řídicí orgány budou muset definovat kritéria výběru strategií pro místní rozvoj a zajistit koordinaci postupů mezi jednotlivými fondy. Výběr a schválení strategií bude provádět společný výbor sestavený pro tyto účely příslušnými řídicími orgány a ten bude také zajišťovat, aby strategie financované z více fondů obdržely koordinované finanční prostředky na celou strategii.
- » Termín pro výběr a schválení místních strategií je konec roku 2015. Jelikož neexistuje žádný automatický „převod“ z tohoto období financování do následujícího, budou muset stávající místní akční skupiny z fondů EZFRV a ESF předložit nové strategie. Nové návrhy rovněž dávají již existujícím místním akčním skupinám možnost rozšířit své místní strategie a využít čerpání i z jiných fondů Společného strategického rámce.
- » V oblastech, pro které členské státy stanoví možné využití místního rozvoje vedeného komunitami, budou muset členské státy spolu s řídicími orgány vybudovat kapacitu, aby se mohly plně zapojit všechny místní komunity, především pak komunity ze slabších oblastí s omezenými kapacitami. Toho lze dosáhnout vybudováním místních akčních skupin a formulováním realistických strategií.
- » Potenciální místní akční skupiny by měly co nejdříve zahájit dialog s příslušnými řídicími orgány, aby je seznámily se svými potřebami a obavami, a ty mohly být zohledněny při návrhu programů.